

**IZVEDBENI PROGRAM SODELOVANJA
V KULTURI IN IZOBRAŽEVANJU
MED VLADO ITALIJANSKE REPUBLIKE IN
VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE V LETIH 2024–2029**

V želji, da bi poglobili sodelovanje v kulturi in izobraževanju, sta se Vlada Italijanske republike in Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju strani), v skladu z 19. členom Sporazuma o sodelovanju v kulturi in izobraževanju med Vlado Italijanske republike in Vlado Republike Slovenije, podpisanega v Rimu 8. marca 2000, dogovorili o naslednjem programu sodelovanja v kulturi in izobraževanju v letih 2024–2029.

Strani prepoznavata svoj skupni interes v nadgradnji dosedanjih dosežkov in dobrih praks na vseh v nadaljevanju naštetih področjih. Strani priznavata, da sta slovenska narodna manjšina v Italiji (v nadaljevanju: slovenska manjšina) in avtohtona italijanska narodna skupnost v Sloveniji (v nadaljevanju: italijanska manjšina) pomemben povezovalni člen med državama. Hkrati soglašata, da bosta v letih 2024–2029 svoje sodelovanje osredotočili na kulturne in kreativne industrije, oblikovanje, film in predvsem na promocijo in izvedbo čezmejnega projekta Evropska prestolnica kulture za leto 2025, ki bo prvič potekal v dveh državah, v Italijanski republiki in v Republiki Sloveniji. Naziv Evropska prestolnica kulture v letu 2025 nosi Nova Gorica v Sloveniji, ki je na izboru zmagala s projektom GO! 2025.

I. SODELOVANJE ZA ITALIJANSKO MANJŠINO V SLOVENIJI IN SLOVENSKO MANJŠINO V ITALIJI

1.1 Strani poudarjata svoj interes za aktivno sodelovanje, ki naj pospeši kulturno življenje pripadnikov italijanske in slovenske manjšine v obeh državah, prav tako pa tudi izobraževanje v korist obeh manjšin oz. njunih pripadnikov v skladu z Okvirno konvencijo Sveta Evrope za varstvo narodnih manjšin, Evropsko listino o regionalnih ali manjšinskih jezikih ter veljavnimi mednarodnimi sporazumi, Ustavo Italijanske republike, Ustavo Republike Slovenije ter ustreznimi zakonskimi predpisi in z dogovori obeh držav.

1.2 V okviru že sprejetih meddržavnih obveznosti za podpiranje pobud na področju izobraževanja je glavni interes: sodelovanje med šolskimi oblastmi obeh držav, dejavnost pedagoških svetovalcev, sodelovanje pri seminarjih, tečajih usposabljanja na delu za učitelje vseh kategorij in stopenj ter tečajih za izobraževanje o dodeljevanju štipendij za visokošolske študente; sodelovanje pri študijskih obiskih za učence in učitelje obeh manjšin ter izmenjavo učnega gradiva in učnih pripomočkov v okviru možnosti.

1.3 Strani poudarjata interes za uresničitev pobud, katerih namen je ohraniti narodno, zgodovinsko, umetnostno, kulturno in jezikovno identiteto slovenske manjšine v Italiji, s posebnim ozirom na Tržaško, Goriško in Videmsko, v skladu z ustreznimi zakonskimi predpisi, in italijanske manjšine v Sloveniji, s posebnim ozirom na občine Koper, Izola, Piran in Ankaran.

1.4 Strani pozdravljata in podpirata dejavnosti italijanske krovne manjšinske organizacije v Sloveniji in slovenskih krovnih manjšinskih organizacij v Italiji, ter podpirata vse oblike neposrednega sodelovanja med njunimi ustanovami, ki delujejo v profesionalni in ljubiteljski kulturi in katerih namen je ohranjanje in razvoj kulturne identitete slovenske manjšine v Italiji in italijanske manjšine v Sloveniji.

1.5 Strani podpirata nadaljevanje in nadgradnjo sodelovanja med šolskimi oblastmi obeh držav. Spodbujata medsebojno poznavanje šolskega sistema druge strani in si v ta namen redno izmenjujeta informacije in dokumentacijo, knjige in drugo strokovno gradivo prek Mešane podkomisije za področje izobraževanja iz odstavka 1.8, namenjene ohranjanju kulturne ter jezikovne identitete italijanske manjšine v Sloveniji in slovenske manjšine v Italiji. Člane omenjene podkomisije imenujeta pristojni ministrstvi obeh držav.

1.6 Strani na področju medijev podpirata sodelovanje med tiskovnimi agencijami, časopisnimi uredništvii ter radijskimi in televizijskimi hišami, še posebej pri obveščanju pripadnikov posamezne

manjšine in njenih organizacij, vse na podlagi neposrednih dogovorov o sodelovanju. Strani podpirata tudi izdajanje periodičnega in drugega tiska v jeziku obeh manjšin.

1.7 Strani si v radijskih in televizijskih programih svojih javnih radiotelevizijskih organizacij prizadevata za uporabo in učenje jezika obeh manjšin ter podpirata delovanje radijskih, televizijskih in drugih avdiovizualnih medijev v jeziku obeh manjšin.

1.8 V skladu s 17. členom Sporazuma o sodelovanju v kulturi in izobraževanju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Italijanske republike bosta strani ustanovili Mešano podkomisijo za področje izobraževanja, namenjenega ohranjanju jezikovne identitete italijanske manjšine v Sloveniji in slovenske manjšine v Italiji. Člane omenjene podkomisije imenujejo pristojna ministrstva obeh držav.

1.9 Vsaka stran omogoča drugi strani v skladu s svojim pravnim redom in mednarodnimi predpisi vse možne olajšave za vstop, bivanje in povratak oseb in uvoz gradiva (na primer: knjige, šolski učbeniki, učni pripomočki) in opreme, potrebne za izvajanje dejavnosti in izmenjav, dogovorjenih v skladu s tem programom.

II. IZOBRAŽEVANJE

2.1 Strani bosta v skladu z razpoložljivimi sredstvi na podlagi dogovorov med ustanovami podpirali neposredno sodelovanje učencev, dijakov in študentov na vseh ravneh izobraževanja obeh držav od vzgojno-varstvenih do osnovnošolskih in srednješolskih zavodov, na področju poklicnega izobraževanja in izobraževanja odraslih, skupne znanstvene raziskave, izmenjavo informacij, publikacij, učencev, dijakov, študentov in učiteljev, vključno z delovanjem znanstvenih inštitutov, ki delujeta znotraj obeh manjšin.

Visoko šolstvo

2.2 Strani ugotavljata, da je sodelovanje na ravni visokošolskega izobraževanja napredovalo in izražata interes za nadaljnji razvoj neposrednega sodelovanja med slovenskimi in italijanskimi univerzami ter med drugimi visokošolskimi institucijami. Na podlagi sklenjenih dogovorov in sporazumov med zainteresiranimi visokošolskimi institucijami lahko neposredno sodelovanje vključuje različne oblike sodelovanja, kot so izmenjava podatkov in informacij v okviru veljavne zakonodaje o obdelavi osebnih podatkov, priprava in izvajanje skupnih raziskovalnih doktoratov, priprava in izvajanje skupnih študijskih programov, izmenjava gostujočih predavateljev, študentov, skupne raziskovalne dejavnosti in projekti, organizacija seminarjev, poletnih šol, kongresov ipd.

2.3 V obdobju veljavnosti tega programa si bosta strani prizadevali za ohranjanje in krepitev povezav med slovenskimi in italijanskimi univerzami predvsem na podlagi Delovnega programa za znanstveno in tehnološko sodelovanje med Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije in Ministrstvom za zunanje zadeve in mednarodno sodelovanje Italijanske republike, ki je bil podpisan 10. oktobra 2017, ter tudi sicer, kjer je to mogoče in v mejah razpoložljivih proračunskih sredstev, s podporo medsebojni izmenjavi učiteljev in informacij o možnostih sodelovanja, predvsem pri vzpostavljanju novih oblik meduniverzitetnega sodelovanja.

2.4 Strani bosta še naprej spodbujali neposredno sodelovanje med italijansko in slovensko rektorsko konferenco, ki za italijansko stran vključuje tudi konference visokošolskega izobraževanja v umetnosti, glasbi in plesu (AFAM).

2.5 Strani spodbujata tudi sodelovanje med njunimi visokošolskimi institucijami v okviru evropskih programov, še posebej programa Erasmus+ in tudi v okviru SEP, Alpske in Jadransko-jonske makroregije ter drugih večstranskih pobud.

2.6 Strani izražata zadovoljstvo glede že obstoječega sodelovanja na področju umetnosti in glasbe na dvostranski ravni in v širšem okviru skupne pripadnosti Srednjeevropski pobudi (Central European Initiative – CEI). Še posebej sta zadovoljni s skupnimi izkušnjami Mreže

srednjeevropskih glasbenih akademij (angl. Central European Music Academy Network – CEMAN) in njenega orkestra.

2.7 V skupnih prizadevanjih za razvoj in stabilizacijo evro-sredozemske regije strani pripisujeta osrednji pomen izobraževanju mladih. V okviru Pozitivne agende za mlade v Sredozemlju prepoznavata posebno dodano vrednost v sodelovanju Evro-sredozemske univerze (EMUNI) z italijanskimi visokošolskimi in raziskovalnimi institucijami. Pri tem letno podpirata skupne poletne šole EMUNI z Državnim inštitutom za oceanografijo in uporabno geofiziko ter njuno partnerstvo v okviru projekta BLUMES Unije za Sredozemlje.

2.8 Strani se zavedata, da je pomembno spodbujati uvedbo skupnih, dvojnih ali večkratnih diplom med njunimi visokošolskimi, univerzitetnimi in umetniškimi ustanovami.

Šolsko izobraževanje

2.9 Strani podpirata nadaljevanje sodelovanja med šolskimi oblastmi obeh držav. Spodbujata medsebojno poznavanje šolskega sistema in si v ta namen izmenjujeta informacije, dokumentacijo, knjige in drugo strokovno gradivo.

2.10 Strani si prizadevata za nadaljnji razvoj neposrednih stikov med šolskimi ustanovami obeh držav, povečanje izmenjav učencev oz. dijakov in neposredno dvostransko izmenjavo učiteljev tako jezika kot tudi drugih predmetov.

2.11 Strani podpirata tudi sodelovanje v okviru večstranskih mednarodnih pobud, kot so programi Evropske unije (še posebej program Erasmus+), Skupnosti Alpe-Jadran, Srednjeevropske pobude, Sveta Evrope in Unesca.

2.12 Strani sodelujeta in razpravljata o pedagoških pristopih in učnem gradivu ter pri tem spoštujejeta avtonomijo vsebin.

2.13 Strani z zadovoljstvom ugotavljata, da Republika Slovenija sodeluje z Jadranskim zavodom združenega sveta v Devinu, ter še naprej podpirata udeležbo dijakov obeh strani v zadnjih dveh letnikih srednje šole v tem zavodu, in sicer:

- šest dijakov iz Republike Slovenije (od tega dva predstavnika italijanske manjšine v Sloveniji),
 - dva dijaka iz Italijanske republike (pripadnika slovenske manjšine v Italiji),
- pri čemer si stroške med seboj delita. Strani poskrbita, da se v skladu s točko 1.9 tega programa olajšata udeležba in šolanje slovenskih dijakov v Jadranskem zavodu združenega sveta v Devinu.

Priznavanje kvalifikacij za pridobitev izobrazbe

2.14 Memorandum o soglasju o vzajemnem priznavanju slovenskih in italijanskih diplom in strokovnih naslovov z dne 10. julija 1995, ki se navezuje na Sporazum med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Republiko Italijo o medsebojnem priznavanju diplom in strokovnih nazivov, pridobljenih na univerzah in ustanovah visokošolskega izobraževanja z dne 18. februarja 1983, se nanaša na programe pred uvedbo reform, ki izhajajo iz bolonjskega procesa. Strani se seznanita z novo uvedenimi zakonskimi ureditvami v obeh državah glede ocenjevanja tujih kvalifikacij po uvedbi bolonjskega procesa.

2.15 Strani sodelujeta z namenom pravilne uporabe načel Konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji in Priporočila Sveta Evropske unije z dne 26. novembra 2018 o »Spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobj v tujini«, tako da si izmenjujeta konkretne informacije o pristojnih organih obeh izobraževalnih sistemov in vrstah kvalifikacij ter omogočata sodelovanje med njunimi centri v mrežah ENIC in NARIC.

Strani sodelujeta tudi pri krepitvi mreže Adriatic Recognition Network (AdReN) za spremljanje politik v zvezi z vzajemnim in samodejnim priznavanjem diplom in kvalifikacij v jadranski regiji, za katero se zavzema Italija in h kateri se je pridružila Slovenija.

2.16 Slovenska stran pozdravlja dejstvo, da je Urad 5 – Šole s slovenskim učnim jezikom, Deželni šolski urad Furlanije Julijske krajine v okviru svojih pristojnosti vključen v postopke priznavanja akademskih in poklicnih kvalifikacij, ki veljajo v Italiji.

Poučevanje jezika

2.17 Strani z zadovoljstvom ugotavljata, da v Sloveniji na Univerzi v Ljubljani deluje en lektor, napoten iz Italijanske republike, v Italiji pa delujejo lektorji, napoteni iz Republike Slovenije, na univerzah v Rimu, Padovi, Trstu in Vidmu.

Slovenska stran izraža zadovoljstvo, da je italijanska stran zagotovila financiranje mesta rednega profesorja za slovenski jezik in književnost na Univerzi La Sapienza v Rimu.

2.18 Izmenjava lektorjev bo potekala v skladu z veljavnimi notranjimi predpisi države sprejemnice.

2.19 Da bi še dodatno spodbujali kulturo sožitja in razvoj poučevanja svojega jezika, strani spodbujata učenje slovenskega jezika na šolah z italijanskim učnim jezikom v Italiji in italijanskega jezika na šolah s slovenskim učnim jezikom v Sloveniji. Pri tem sodelujeta pri izobraževanju učiteljev italijanskega jezika in slovenskega jezika ter pri določanju zahtev v skladu z notranjima zakonodajama obeh držav, ki jih je treba izpolnjevati za poučevanje italijanskega jezika na slovenskih šolah in slovenskega jezika na italijanskih šolah.

Slovenska stran bo v okviru svojih proračunskih možnosti nudila podporo učenju in poučevanju slovenskega jezika in kulture izobraževalnim ustanovam v Italiji.

2.20 Strani podpirata udeležbo učiteljev slovenskega jezika iz Italije na izpopolnjevalnih tečajih v Sloveniji in udeležbo učiteljev italijanskega jezika iz Slovenije na izpopolnjevalnih tečajih v Italiji.

2.21 Slovenska stran si želi večjega vključevanja tečajev slovenskega jezika in kulture v obšolske dejavnosti italijanskih šol in se zavezuje, da bo za take pobude namenila tehnično in finančno pomoč.

III. ŠTIPENDIJE

3.1 Slovenska stran vsako leto italijanskim državljanom z univerzitetno diplomom (do starosti 26 let) dodeli do 20 štipendijskih mesečnin za individualno podiplomsko izobraževanje ter šest (6) štipendij za udeležbo na 14-dnevem Seminarju slovenskega jezika, literature in kulture, dve (2) štipendiji za udeležbo na 14-dnevni Poletni šoli slovenskega jezika v Ljubljani ter 64 mesečnin po Osimskih sporazumih.

3.2 Italijanska stran slovenskim državljanom z univerzitetno diplomom v okviru razpoložljivih sredstev dodeljuje štipendijske mesečnine (in tudi mesečnine po Osimskih sporazumih) za tiste študijske smeri, ki so predvidene v letnih razpisih.

3.3 Za naslednja študijska leta se strani po diplomatski poti letno obveščata o pogojih, številu mesečnin, zneskih in sistemu dodeljevanja štipendij (glej Prilogo, tč. B).

IV. KULTURA IN UMETNOST

Kulturni inštituti

4.1 Vsaka stran na svojem ozemlju sporazumno in v skladu s svojimi možnostmi spodbuja dejavnost kulturnih ustanov druge države. Strani se zavezujeta zagotoviti največje možne olajšave za začetek in delovanje omenjenih pobud.

4.2 Strani se z zadovoljstvom seznanjata z dejavnostjo, ki jo Inštitut za srednjeevropska kulturna srečanja v Gorici že leta opravlja na področju kulturnih izmenjav v Srednji in Vzhodni Evropi, predvsem pa v Sloveniji.

Likovna umetnost in arhitektura

4.3 Med veljavnostjo tega programa si strani izmenjata razstave na visoki kakovostni ravni. Podrobnosti teh izmenjav, vključno s tistimi finančne narave, določata sproti za vsak primer posebej po diplomatski poti (glej Prilogo, tč. C).

4.4 Strani spodbujata sodelovanje umetniških akademij in univerz, predvsem prek skupnih projektov izmenjav.

4.5 Slovenska stran posebej izpostavlja sodelovanje v okviru vseh izdaj Beneškega bienala (umetnost in arhitektura), ki ga organizira fundacija »Beneški bienale«.

Oblikovanje, intermedijske dejavnosti in kreativne industrije

4.6 Strani sta še posebej zadovoljni zaradi interesa za sodelovanje na področju oblikovanja, intermedijske dejavnosti ter kulturnih in kreativnih industrij ter bosta v skladu s svojimi možnostmi spodbujali ustvarjanje novih priložnosti za povezovanje med akterji iz obeh držav na teh področjih.

Na področju kulturnih in kreativnih industrij prepoznavata velik neizkoriščen potencial za razvoj evropske sosesčine. V okviru Pozitivne agende za mlade na Zahodnem Balkanu in v Sredozemlju bosta strani sodelovali pri opolnomočenju in mreženju mladih kreativcev v okviru EU, spodbujali prenos znanja in idej v tem sektorju ter odpirali prostor za njihovo skupno ustvarjanje.

Državi že sodelujeta v čezmejnem programu Interreg Italija – Slovenija. Strani podpirata sodelovanje, ki v programskem obdobju 2021–2027 predvideva nove možnosti sodelovanja na področju trajnostnega in odgovornega turizma, tudi za kulturne in kreativne industrije, in sicer v Prioriteti 1: Bolj povezana in pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe ter regionalne prilagodljivosti na področju informacijsko komunikacijske tehnologije, z ukrepom 1.1 Razvoj kompetenc za pametno specializacijo, industrijsko tranzicijo in podjetništvo.

Na področju evropskega teritorialnega sodelovanja državi sodelujeta tudi prek transnacionalnih programov in v okviru makroregionalnega sodelovanja (Strategija EU za Jadransko-jonsko regijo in Strategija EU za Alpsko regijo).

Gledališče in ples

4.7 Strani spodbujata izvedbo predstav in gostovanj skupin ali posameznih umetnikov na posebno visoki kakovostni ravni ter podpirata sodelovanje in izmenjave med pomembnimi ustanovami in združenji obeh strani.

4.8 Strani podpirata izmenjavo vsaj enega gledališkega gostovanja letno. Italijanska stran poudarja trden namen, da bo zagotavljala polno spoštovanje in razvoj kulturne in jezikovne identitete slovenske manjšine, ki živi na italijanskem ozemlju, in bo še naprej podpirala dejavnost Slovenskega stalnega gledališča v Trstu, ki ga je italijanska stran priznala kot javni zavod za gledališko dejavnost, pri čemer bo spoštovala nacionalno zakonodajo s tega področja.

Film in avdio-vizualni sektor

4.9 Strani podpirata sodelovanje med javnimi in zasebnimi organizacijami ter zavodi in združenji, ki delujejo na področju filma in avdiovizualnega sektorja, z realizacijo skupnih koprodukcijskih in promocijskih projektov, izmenjavo umetnikov in medsebojno udeležbo na festivalih, srečanjih, preglednih razstavah, delavnicah in drugih prireditvah mednarodnega pomena, katerih namen je ovrednotiti filmsko dediščino obeh držav.

Strani pričakujeta, da bo prišlo do niza strokovnih srečanj med zastopniki slovenskih in italijanskih produkcijskih hiš ter čimprejšnjega podpisa in ratifikacije dvostranskega sporazuma za področje filmske koprodukcije.

Strani v tej kulturni izmenjavi sodelujeta tudi v okviru programov in pogajanj, ki so jih sprejele različne mednarodne organizacije, še zlasti Svet Evrope.

Festivali, praznovanja in drugi kulturni dogodki

4.10 Strani si izmenjujeta informacije in dokumente o pomembnejših festivalih, praznovanjih in kulturnih dogodkih, ki potekajo na njunem ozemlju, ter omogočata udeležbo na teh prireditvah posebno kakovostnim ter za italijansko in slovensko kulturo reprezentančnim skupinam ali posameznim umetnikom.

4.11 Italijanska stran sporoča, da so v njenem letnem koledarju kulturnih dejavnosti v tujini predvideni dnevi in tedni, posvečeni nekaterim prednostnim področjem (posebej italijanščini, kulinariki, oblikovanju, sodobni umetnosti, glasbi, filmu in kreativnim industrijam), pri čemer bodo kulturne prireditve potekale istočasno po vsem svetu.

Evropska prestolnica kulture Nova Gorica 2025

4.12 Strani izražata posebno zadovoljstvo in podpirata prizadevanja lokalnih skupnosti, lokalnega slovenskega in italijanskega prebivalstva za uspešno realizacijo projekta Evropska prestolnica kulture GO! 2025 ter njegovo usklajeno mednarodno promocijo, s ciljem oblikovati enoten kulturni in urbani prostor v združeni slovensko-italijanski čezmejni Goriški regiji. Naziv Evropske prestolnice kulture v letu 2025 nosi Nova Gorica v Sloveniji, ki je zmagala na izboru s projektom GO! 2025. Čezmejni projekt sta s skupnim pokroviteljstvom podprla predsednika obeh držav.

4.13 Strani ugotavljata, da zaradi svoje čezmejne povezovalne zasnove projekt Evropska prestolnica kulture GO! 2025 predstavlja svojevrsten izziv in edinstveno priložnost za enoten nastop in predstavitev najvidnejših kulturno-umetniških dosežkov Slovenije in Italije mednarodni javnosti. Projekt združuje dve obmejni mesti Novo Gorico in Gorico s specifičnim prepletom regijsko obarvane kulture, ki ponuja priložnost za ustvarjanje ne samo novih dobrih praks in oblik povezovanja lokalnega prebivalstva z obeh strani meje na vseh področjih družbeno-ekonomskega življenja, ampak tudi priložnost za izboljšanje pogojev za udejstvovanje na kulturno-umetniškem področju in za dvig ravni lokalnega kulturno-umetniškega ustvarjanja. Mestna občina Nova Gorica je za izvedbo projekta ustanovila Javni zavod GO! 2025.

4.14 V Sloveniji je za spremljanje projekta pristojno Ministrstvo za kulturo, v Italijanski republiki pa Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje GO.

Glasba

4.15 Strani spodbujata stike, sodelovanje in izmenjavo med glasbenimi zavodi in ustanovami, skupinami in posameznimi umetniki obeh držav.

4.16 Strani z zadovoljstvom pozdravljata sodelovanje Opernega gledališča Giuseppe Verdi iz Trsta s sorodnimi slovenskimi glasbenimi ustanovami.

4.17 Strani podpirata sodelovanje med največjimi festivali v obeh državah in se z zadovoljstvom seznanjata s kulturno izmenjavo med Glasbenim združenjem »Oder Atto II« iz Oderza in Mariborsko Opero ter festivalom »Jazz festival Ljubljana« in festivalom »Udine jazz«.

Strani si želita, da bi se to sodelovanje nadaljevalo in se razširilo na konference in gostovanja glasbenih izvajalcev obeh strani.

Varstvo kulturne dediščine in kulturne krajine

4.18 Strani bosta ob spoštovanju sprejetih nacionalnih in mednarodnih dogovorov in v skladu s splošno uveljavljenimi načeli stroke spodbujali sodelovanje na področju kulturne dediščine, njenega varstva, ovrednotenja, vključno s povrnitvijo na mesta izvora in boljšega poznavanja, tako v strokovni kot v širši javnosti (izmenjava informacij, dobrih praks, skupno delovanje strokovnjakov, oblikovanje mešanih strokovnih komisij, organizacija skupnih dogodkov o kulturni dediščini).

4.19 Strani se zavezujeta, da bosta z ukrepi preprečevanja, zatiranja kriminalitete in odpravljanja sodelovali v boju proti nezakoniti trgovini s kulturnimi dobrinami v skladu z ustrezno notranjo zakonodajo in obveznostmi, ki izhajajo iz Unescove konvencije iz leta 1970 in Uredbe Sveta (ES) št. 116/2009 z dne 18. decembra 2008 o izvozu predmetov kulturne dediščine in Uredbe (EU) 2019/880 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o vnosu in uvozu predmetov kulturne dediščine.

Strani se zavezujeta, da bosta v skladu z načeli in priporočili Resolucij št. 2347 in 2199 Varnostnega sveta OZN ter v skladu s Konvencijo UNIDROIT o ukradenih ali nezakonito izvoženih predmetih kulturne dediščine iz leta 1995 in Direktivo 2014/60/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vračanju predmetov kulturne dediščine, ki so bili protipravno odstranjeni z ozemlja države članice, sodelovali v boju proti nezakonitemu trgovanju s kulturno dediščino.

Strani se hkrati zavezujeta, da bosta pod pokroviteljstvom pristojnih ministrstev ter v skladu z mednarodnimi normami varstva kulturne dediščine sodelovali pri omogočanju identificiranja predmetov kulturne dediščine, ki so bili nezakonito prineseni na ozemlje države, ter pri njihovem vračanju upravičenim lastnikom.

Strani se prav tako zavezujeta, da bosta sodelovali pri varovanju podvodne kulturne dediščine v skladu z ustrezno zakonodajo o podvodni arheologiji in obveznostmi, ki jih določa Unescova konvencija o varovanju podvodne kulturne dediščine iz leta 2001.

Strani bosta posebno pozornost namenili sodelovanju pri izpolnjevanju obveznosti, ki jih določata Unescova konvencija o varovanju svetovne kulturne in naravne dediščine iz leta 1972 in Konvencija o varovanju nesnovne kulturne dediščine iz leta 2003. Strani se zavezujeta tudi k sodelovanju pri izpolnjevanju obveznosti, ki jih določa Unescova konvencija o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov iz leta 2005.

4.20 Strani podpirata delovanje muzejev in varovanje muzejskih zbirk obeh narodnih manjšin. V skladu z ustreznimi zakoni in razpoložljivimi sredstvi strani podpirata tudi vračanje nepremičnin, ki so z zgodovinskega in kulturnega vidika pomembne za ohranjanje obeh narodnih manjšin.

4.21 Strani podpirata izmenjavo informacij in izkušenj pri varovanju, konservatorstvu in restavriranju kulturne in umetniške dediščine.

Strani še posebej podpirata že utečeno sodelovanje na področju restavriranja in konservatorstva med Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območno enoto Piran, in Državnim nadzorništvom občine Benetke – Laguna za arheologijo, likovne umetnosti in krajinarstvo, ter sodelovanje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije z Muzejskim združenjem Furlanije - Julijske krajine ter z Restavratorsko delavnico iz Firenc.

4.22 Slovenska stran predlaga, da Slovenski etnografski muzej kot osrednji državni muzej za področje etnologije v skladu s svojim poslanstvom in s strateškim načrtom nadaljuje sistematično raziskovanje, evidentiranje, dokumentiranje in zbiranje snovne in nesnovne dediščine Slovencev v Italiji ter pri tem sodeluje z osrednjimi izobraževalnimi, raziskovalnimi in kulturnimi institucijami ter društvi na celotnem poselitvenem območju Slovencev v Italiji.

Slovenski etnografski muzej v skladu z izvajanjem javne službe nadaljuje utečeno sistematično svetovanje skrbnikom muzejskih zbirk (pretok znanja in izkušenj s področja varovanja, ohranjanja, raziskovanja, predstavljanja kulturne dediščine), izvaja izobraževanja in usposabljanja s področja muzeologije ter organizira strokovna srečanja.

Slovenska stran predlaga, da se Slovenski etnografski muzej kot državni muzej v ta namen vključuje v evropske programe čezmejnega sodelovanja ter se povezuje s partnerskimi ustanovami v Italiji.

4.23 Strani bosta podpirali sodelovanje Tolminskega muzeja, Goriškega muzeja, Pokrajinskega muzeja Koper (Museo Regionale di Capodistria) in Pomorskega muzeja Sergeja Mašere Piran (Museo del mare »Sergej Mašera« – Pirano) z muzeji v Vidmu, Čedadu, Gorici in Trstu ter z drugimi relevantnimi muzeji, npr. z Ribiškim muzejem tržaškega primorja v Križu pri Trstu pri preučevanju in predstavljanju kulturne dediščine.

4.24 Strani spodbujata sodelovanje na področju varstva kulturne krajine in podpirata izmenjavo informacij in izkušenj o ohranjanju in oživljanju kulturne krajine.

Državi sta sodelovali v čezmejnem programu Interreg Italija – Slovenija za obdobje 2014–2020, in sicer na področju varstva kulturne dediščine in kulturne krajine na 3. prednostni osi: Varstvo in spodbujanje naravnih in kulturnih virov, kjer se trenutno še izvaja projekt z naslovom Pot miru, vodilnega partnerja Posoški razvojni center. Strani pozdravljata in podpirata nadaljnje sodelovanje in nadaljnjo nadgradnjo mednarodnega projekta Poti miru od Alp do Jadrana.

Strani podpirata tudi sodelovanje v novem programskem obdobju evropske kohezijske politike 2021–2027, ki predvideva nove možnosti sodelovanja na področju trajnostnega in odgovornega turizma tudi za področje kulturne dediščine, in sicer v Prioriteti 3: Bolj socialna in vključujoča Evropa z izvajanjem evropskega stebra socialnih pravic, z ukrepom 3.1. Krepitev vloge kulture in trajnostnega turizma pri gospodarskem razvoju, socialni vključenosti in socialnih inovacijah.

Na področju evropskega teritorialnega sodelovanja državi sodelujeta tudi prek transnacionalnih programov in v okviru makroregionalnega sodelovanja (Strategija EU za Jadransko-jonsko regijo in Strategija EU za Alpsko regijo), kjer koncept kulturnih poti, ki so pridobile certifikat Sveta Evrope, pridobiva vse večjo vlogo in pomen.

Strani podpirata vsestransko sodelovanje pri mednarodnem projektu Sveta Evrope: Kulturne poti Langobardov.

Strani se bosta tudi v prihodnje usklajevali o odprtih vprašanjih v povezavi s predmeti kulturne dediščine.

Arhivi

4.25 Strani spodbujata sodelovanje med Upravo za italijanske arhive in Arhivom Republike Slovenije z izmenjavo arhivskega gradiva, informacij in arhivskih strokovnih delavcev (vsako leto enega za skupno 15 dni) ter omogočata dostop do gradiva o zgodovini druge države in dovolita njegovo prepisovanje in reproduciranje v skladu z veljavno zakonodajo obeh strani (glej Prilogo, tč. A).

Strani izražata veliko zadovoljstvo zaradi koristnega sodelovanja na področju arhivskega izobraževanja v okviru ustanove Mednarodnega inštituta arhivskih znanosti Trst – Maribor in si želita, da bi se to sodelovanje nadaljevalo.

4.26 Strani po načelu vzajemnosti in na podlagi svojih veljavnih predpisov podpirata dostop do arhivskega gradiva državnih arhivov Republike Slovenije in Italijanske republike, dostop do arhivskega gradiva diplomatskega arhiva Ministrstva za zunanje in evropske zadeve Republike Slovenije in zgodovinskega diplomatskega arhiva Ministrstva za zunanje in evropske zadeve in mednarodno sodelovanje Italijanske republike ter sodelovanje med pristojnima oddelkoma obeh ministrstev za zunanje zadeve zaradi izmenjave informacij in izkušenj.

4.27 Slovenska stran spodbuja sodelovanje Pokrajinskega arhiva Koper (Archivio regionale di Capodistria) in Državnega arhiva v Benetkah pri raziskovanju zgodovine mesta Koper. Slovenska stran spodbuja sodelovanje pri ohranjanju arhivskega gradiva Arhiva prejšnje kopske občine (Archivio di Comune di Capodistria) ter si želi nadaljnjih pogovorov o možnih lokacijah za hrambo

originalov navedenega arhivskega gradiva v prihodnje kot tudi o načinih sodelovanja za ohranjanje in ustrezno vrednotenje arhivskega gradiva.

Knjižnice, založništvo in književnost

4.28 Strani spodbujata izmenjavo knjig, publikacij in revij med knjižnicami, akademijami in kulturnimi inštituti obeh držav ter podpirata knjižne izdaje obeh manjšin.

4.29 Ob upoštevanju svojih zakonodaj strani spodbujata izmenjavo posnetkov in mikrofilmov knjižničnega gradiva, ki ga hranijo državne javne knjižnice, ter medknjižnično izposajo.

4.30 Med veljavnostjo tega programa strani omogočata izmenjavo po enega knjižničarja za enotedenski študijski obisk (glej Prilogo, tč. A).

4.31 Generalni direktorat za knjižnice in avtorske pravice pri italijanskem Ministrstvu za kulturo ter Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani bosta sodelovala pri ohranjanju, restavriranju, katalogizaciji, digitalizaciji ter promociji kulturne dediščine.

4.32 Vsaka stran spodbuja prevajanje, izdajanje in soizdajanje glavnih književnih del pisateljev druge države.

4.33 Strani želita, da bi se sodelovanje pri uresničevanju skupnih projektov iz programov EU za knjižnice še poglobilo.

4.34 Strani podpirata utečeno sodelovanje med Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani s sorodnimi italijanskimi knjižnicami, predvsem z Osrednjo državno knjižnico v Firencah in Osrednjo državno knjižnico v Rimu.

Strani podpirata razvoj Narodne in študijske knjižnice v Trstu in Gorici ter Knjižnice Dušana Černeta v Trstu in njihovo sodelovanje z Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani.

Slovenska stran obvešča, da bo Narodni in študijski knjižnici v Trstu in Gorici še naprej zagotavljala potrebno knjižno gradivo, da bodo imeli Slovenci v Italiji ustrezen dostop do slovenske knjižne produkcije.

4.35 Strani izražata zadovoljstvo ob dejstvu, da je bilo v preteklosti vzpostavljeno sodelovanje med Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja iz Kopra (Biblioteca centrale Srečko Vilhar Capodistria) in nekaterimi sorodnimi ustanovami na italijanski strani (z Mestno knjižnico Vincenza Joppia iz Vidma) in s Centrom za obdelavo podatkov, Benetke, ter da se je tako ob meji vzpostavila izmenjava informacij, prav tako pa je bilo omogočeno sodelovanje med Narodno in študijsko knjižnico v Trstu in Gorici ter knjižnicami v Sloveniji, npr. s Knjižnico Franceta Bevka v Novi Gorici.

4.36 Strani podpirata neposredno sodelovanje in izmenjavo pisateljev iz obeh držav, njihovo udeležbo na okroglih mizah in pisateljskih srečanjih, izdajanje antologij itd.

Slovenska stran posebej vabi:

- dva italijanska pisatelja na letno Mednarodno srečanje PEN na Bledu,
- dva italijanska pisatelja na letni Mednarodni literarni festival v Vilenico.

4.37 Slovenska stran je z veseljem sprejela ponujeno priložnost sodelovanja in predstavitve na Bolonjskem knjižnem sejmu kot časna gostja za leto 2021. Ker pa je sejem v letih 2020 in 2021 odpadel, je bilo slovensko častno gostovanje predstavljeno na leto 2024.

Avtorske in sorodne pravice

4.38 Strani spodbujata razvoj dvostranskega sodelovanja na področju varstva avtorskih in sorodnih pravic s sodelovanjem med ustreznimi vladnimi ustanovami in organizacijami za varstvo avtorskih in sorodnih pravic. V Italiji je za to področje pristojen Generalni direktorat za knjižnice in avtorske pravice, Služba II, Avtorske pravice, pri Ministrstvu za kulturo.

V Sloveniji je za to področje pristojen Urad za intelektualno lastnino v Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport.

V. SODELOVANJE NA PODROČJU MEDIJEV IN RADIOTELEVIZIJE

5.1 Strani spodbujata navezovanje stikov za tesnejše sodelovanje med časopisi, tiskovnimi agencijami in drugimi informativnimi službami obeh držav, katerega namen je spodbujanje k izmenjavi informacij in gradiva za objavljane ter organiziranje kongresov in seminarjev.

5.2 Strani vzajemno podpirata izmenjavo na področju radia, televizije in multimedijskega gradiva, in sicer s spodbujanjem sklepanja neposrednih dogovorov med ustreznimi zainteresiranimi organizacijami, tudi zato, da bosta spodbujali boljše razumevanje stvarnosti v obeh državah. Strani spodbujata tudi sodelovanje na festivalih in kulturnih prireditvah.

5.3 Na podlagi dogovorov in projektov o sodelovanju med ustreznimi javnimi službami bosta strani podpirali tudi produkcijo radijskih in televizijskih oddaj, informativnih in razvedrilnih, in/ali oddaj s poglobljeno kulturno vsebino, posvečenih njunima avtohtonima manjšinama na območjih, kjer ti živita.

5.4 Strani ponovno potrjujeta svojo zavezanost podpiranju kulturne raznolikosti in pluralizma medijske krajine.

VI. IZMENJAVA MLADIH

6.1 Strani spodbujata sodelovanje med mladimi, podpirata njihovo izmenjavo ter izmenjavo informacij in izkušenj s področja družbeno-izobraževalne animacije kot tudi mladinskega sektorja v celoti.

Zlasti spodbujata sodelovanje med mladinskimi organizacijami in mladimi v okviru, ki ga nudita evropski mladinski program »Erasmus+: Youth in Action« in pobuda Evropske unije Evropska solidarnostna enota, ter v okviru drugega večstranskega sodelovanja (kot je npr. Srednjeevropska pobuda).

VII. ŠPORT

7.1 Strani spodbujata sodelovanje in podpirata izmenjavo informacij in izkušenj v športu tudi s stiki med športnimi organizacijami obeh držav, še zlasti med njunima olimpijskima odboroma, katerih namen je organiziranje tekmovanj, izpopolnjevalnih tečajev in športnih priprav za tekmovalce, izmenjavo delegacij in športnikov, trenerjev in drugih športnih strokovnjakov – vse v skladu z obstoječimi ali prihodnjimi sporazumi o sodelovanju med Italijanskim državnim olimpijskim komitejem ter Olimpijskim komitejem Slovenije in Združenjem športnih zvez. Stroške za zgoraj omenjene dejavnosti krije stran, ki jih je predlagala.

VIII. VEČSTRANSKO SODELOVANJE

8.1 Strani podpirata neposredno sodelovanje v evropskih multilateralnih organizacijah (Evropska unija, Svet Evrope) in z Unescom ter v regionalnih povezavah (Srednjeevropska pobuda, Jadransko-jonska pobuda in Delovna skupnost Alpe-Jadran).

8.2 Strani bosta sodelovali na večstranski ravni za zagotovitev kakovostnega izobraževanja, posebno s sodelovanjem v okviru Organizacije združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) v smeri doseganja ciljev trajnostnega razvoja, zlasti cilja 4, in tudi agende za izobraževanje G20.

8.3 Strani z zadovoljstvom sprejemata možnost sodelovanja tudi v okviru kulturnih centrov oz. grozdov EUNIC v partnerskih državah.

IX. ČLOVEKOVE PRAVICE

9.1 Strani bosta spodbujali kulturne dejavnosti, ki bodo namenjene zagotavljanju varstva človekovih pravic, temeljnih svoboščin in enakosti spolov ter krepitvi boja proti vsem oblikam nestrpnosti, rasizma in diskriminacije.

9.2 Za namene prejšnjega odstavka bosta strani izvajali tudi dejavnosti kulturnega sodelovanja, ki so predvidene po tem programu.

X. KONČNE DOLOČBE

10.1 Ta program ne izključuje možnosti dogovarjanja po diplomatski poti o drugih pobudah, ki v njem niso zajete, vendar se s tem strinjajo organi, pristojni za usklajevanje samega programa.

10.2 Dejavnosti, predvidene po tem programu, bodo potekale v skladu z veljavnimi mednarodnimi pogodбами, notranjo zakonodajo in obveznostmi, ki izhajajo iz članstva Italije in Slovenije v Evropski uniji.

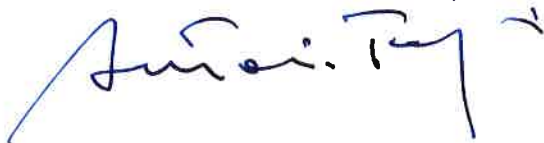
Strani se strinjata, da se vse dejavnosti iz tega programa uresničijo v skladu z razpoložljivimi finančnimi sredstvi strani in v skladu z veljavno zakonodajo ter predpisi obeh držav.

10.3 Ta program začne veljati trideseti dan po podpisu in velja do začetka veljavnosti novega. Vse dejavnosti, ki še potekajo in še niso končane do prenehanja veljavnosti programa, do njihovega dokončanja urejajo določbe tega programa, razen če se strani ne dogovorita drugače.

10.4 Priloga je sestavni del tega programa.

Podpisano na Brdu pri Kranju dne 29. oktobra 2024 v dveh izvirnikih v italijanskem in slovenskem jeziku, pri čemer sta obe besedili enako verodostojni.

ZA VLADO
ITALIJSKE REPUBLIKE,

ZA VLADO
REPUBLIKE SLOVENIJE

PRILOGA: SPLOŠNE IN FINANČNE DOLOČBE

A) Izmenjava obiskov

Izmenjava obiskov po točkah 4.25 (izmenjava arhivarjev) in 4.30 (izmenjava knjižničarjev) tega programa se bo izvajala kot sledi:

Pošiljateljica po diplomatski poti in vsaj tri mesece vnaprej sporoči sprejemnici:

- kandidate, ki so predlagani v skladu z določbami tega programa in jih imenuje država pošiljateljica;
- tisti, ki odhajajo v Slovenijo, morajo biti italijanski državljani, in tisti, ki odhajajo v Italijo, slovenski državljani;
- podatke o predlaganih osebah, njihov življenjepis in podatke o znanju tujih jezikov;
- predlagani program obiska z navedbo naslovov morebitnih predavanj ter ime profesorja gostitelja in njegovega oddelka/fakultete ali ustanove oziroma z navedbo teme sodelovanja, knjižnice in vodje knjižnice, oziroma strokovnega sodelavca arhiva in imena arhiva;
- datume in trajanje predvidenega obiska.

Pošiljateljica vsaj tri tedne vnaprej sporoči točen datum odhoda; stroški povratnega potovanja od ene do druge prestolnice se krijejo v skladu v skladu z notranjo zakonodajo in predpisi pošiljateljice.

Sprejemnica po diplomatski poti najmanj en mesec pred predvidenim datumom prihoda potrdi, da obisk sprejema. Sprejemnica krije stroške potovanj po svojem ozemlju od glavnega mesta do sedeža univerze, knjižnice ali arhiva v skladu s svojo notranjo zakonodajo in predpisi.

Italijanska stran plača slovenskim gostom dnevnicu za kritje vseh stroškov v višini 120 EUR za prvih šest dni ter v višini 93 EUR za sedmi in osmi dan.

Slovenska stran zagotovi italijanskim gostom kritje stroškov bivanja in prehrane v skladu s svojo notranjo zakonodajo in predpisi.

Strani pozivata osebe, ki bodo potovale v drugo državo na podlagi tega programa, da poskrbijo za svoje zdravstveno in nezgodno zavarovanje ter o tem obvestijo institucije gostiteljice.

B) Izmenjava štipendistov

- Kandidate, ki so predlagani za štipendije, v vsaki državi izbere komisija, ki jo sestavi veleposlaništvo države, ki ponuja štipendijo, v skladu z merili, navedenimi v ustreznih letnih razpisih.
- Za sodelovanje na razpisih za štipendije se zahteva stopnja jezikovnega znanja, ki je objavljena v omenjenih razpisih.
- Z objavljanjem in vodenjem ponudbe štipendij italijanske vlade se ukvarja italijansko veleposlaništvo v Ljubljani v skladu z načini in pogoji, določenimi v razpisih, ki jih vsako leto objavi Ministrstvo za zunanje zadeve in mednarodno sodelovanje.

Italijanska stran plača slovenskim štipendistom:

- mesečni znesek od celotnega zneska, navedenega v letnem razpisu za štipendije;
- zdravstveno in nezgodno zavarovanje, pri čemer so izvzete že obstoječe bolezni štipendista in zobozdravstvene storitve.

Z obveščanjem italijanske strani ter vodenjem ponudbe štipendij slovenske vlade se ukvarja slovensko veleposlaništvo v Rimu v skladu z načini in pogoji, objavljenimi v posebni okrožnici, ki jo vsako leto izda CMEPIUS (Center za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja) in je objavljena na spletni strani: <https://eng.cmeplus.si/students/bilateral-scholarships/>.

Slovenska stran italijanskim študentom zagotavlja:

- 300 EUR mesečno (znesek se določa vsako leto januarja);
- zagotovljeno in plačano namestitvev v okviru javnih študentskih domov ter
- druge ugodnosti, namenjene študentom.

Za študijska leta, ki bodo sledila prvemu letu izvajanja tega programa, se strani po diplomatski poti obvestita o pogojih, številu mesečnin, zneskih in sistemih dodeljevanja štipendij.

C) Izmenjava razstav

V skladu z dogovorjenim in navedenim v točki 4.3 izmenjave razstav v okviru tega programa urejajo naslednje finančne določbe:

a) Stran pošiljateljica krije:

- stroške zavarovanja razstave po ključu »od žeblija do žeblija«;
- stroške embalaranja in mednarodnega prevoza do prvega kraja razstave ter ob povratku stroške za prevoz od zadnjega kraja razstave;
- stroške za pripravo gradiva, namenjenega za razstavni katalog;
- stroške potovanja do prvega kraja razstave in ob povratku od zadnjega kraja razstave za izvedenca, ki bo razstavo spremljal.

b) Stran sprejemnica krije:

- stroške notranjega prevoza razstave do drugih krajev na svojem ozemlju;
- lokalne stroške organizacije in oglaševanja razstave, razen stroškov za izdajo kataloga, za katere se strani dogovorita po diplomatski poti za vsako razstavo posebej;
- stroške bivanja in namestitve izvedenca, ki spremlja razstavo, v skladu s svojo notranjo zakonodajo in predpisi; stran sprejemnica z vsemi potrebnimi ukrepi zagotovi varnost razstavnih predmetov;
- ob poškodbi razstavnih predmetov mora stran sprejemnica strani pošiljateljici sporočiti vse podrobnosti o nastali škodi. Stroške izvedenskih ocen o škodi krije stran sprejemnica. Restavriranje ni v nobenem primeru mogoče brez izrecnega dovoljenja strani pošiljateljice.

O prisotnosti večjega števila izvedencev, trajanju njihovega bivanja in spremembi namembnega kraja se strani dogovorita po diplomatski poti.

O drugih zadevah se strani dogovorita po diplomatski poti.

D) Izmenjava oseb

Kritje stroškov potovanja in sprejema oseb, ki prihajajo v skladu s tem programom:

Stran pošiljateljica krije stroške mednarodnega prometa v obeh smereh.

Stran sprejemnica zagotovi kritje stroškov namestitve in bivanja v skladu s svojo zakonodajo in predpisi ter kritje stroškov potovanj, povezanih s programom bivanja po državi.

E) Film in avdiovizualni sektor

V zvezi z organizacijo filmskih projektov in realizacijo kateregakoli filmskega projekta se strani sproti dogovarjata o stroških glede na zakonodajo in predpise, razpoložljiva finančna sredstva in ekonomsko najugodnejše načine za obe strani.

F) Drugi pogoji

Strani bosta v skladu s svojo zakonodajo zagotovili najugodnejšo obravnavo osebam ali skupinam, ki v drugo državo potujejo zaradi nalog ali dejavnosti, vključenih v tem programu, tako glede vstopa, bivanja ali izstopa iz države kot tudi glede začasnega vnosa predmetov, ki so potrebni, da se naloga ali dejavnost opravi.